

Höstträffen i Motala 23 - 24 augusti 2014.

Vid hösträffen som motalaborna, Kristina och Lasse Lundgren ordnat skulle vi samlas på Medevi Brunns parkering klockan tolv och kvart över var det lunch på restaurangen.

Efter lunchen fick vi en ordentlig guidning på området. Här följer lite fakta: Brunnsverksamheten grundades av Urban Hjärne och friherre Gustaf Soop 1678. Hjärne besökte platsen året innan och fann att källan innehöll hälsobringande vatten och var en riktig surbrunn (äldre benämning på hälsokälla med starkt kolsyrehaltigt vatten) av samma slag som andra berömda källor i utlandet. Soop var ägare till Medevi gård och därmed markägare.

Soop hade besökt brunnar utomlands och var intresserad av att hitta en surbrunn. Han tog därför vattenprov och skickade två flaskor till Hiärne. Hiärne analyserade vattnet och det visade sig motsvara kraven på en surbrunn. Upptäckten väckte intresse inte bara hos Soop utan även hos det kungliga rådet greve Gustaf Oxenstierna. En delegation där Oxenstierna och Hiärne ingick anlände till Medevi och en vattenanalys gjordes den 25 juli 1678.

Apoteksmuseet: I Apoteket finns inredningen från 1700-talet bevarad. Där finns också Jöns Jacob Berzelius elektricitetsmaskin från 1799. I Apoteksbyggnaden finns också utställningen om Medevi Brunns historia från år 1678 och till nutid.

Lazarettsmuseet: Redan 1679 lade Gustaf Soop grunden till det första brunns-lasarettet för "uslingar", dvs de som var i allra störst behov av hjälp. Sjukdomarna kunde vara både fysiska och psykiska. Vården gav resultat för enligt journalerna blev 76% bättre. Mellan 1679 och 1982 har ca 140 000 patienter vårdats här. Idag visas många accessoarer från lasarettets 300-åriga historia.

Piperska byggnaden: Flera hus i Medevi är hit flyttade från andra platser i Sverige under 1600- och 1700-talet. Piperska byggnaden är flyttad från Lövssta slott utanför Norrköping. Den är idag ett museum med möbler från 1700- och 1800-talet. IKEA tog en del modeller till sin 1700-talssatsning härifrån.

Idag finns här hotell- och vandrarhemrum inrymda i de olika byggnaderna. Det finns även konferenslokaler med modern teknik i vackra 1700-tals hus. Ett Wårdshus och ett Schweizeri med bra mat och dryck och gott om kultur och historia. Vi fick också provsmaka vattnet direkt från brunnen innan guidningen var över.

Färden går vidare mot Övralid på lite mindre vägar. Här blev det ingen guidning men lite information fick vi ändå. Under barn- och ungdomsårens segelfärder från Olshammar på andra sidan Vättern hade Heidenstam ofta lagt till med sin båt vid någon av bryggorna nedanför Lidberget. De ljusa ångar, som han hade till riktmärke när han seglade, tillhörde en oansenlig bondgård dit inga vägar gick. I början av 1900-talet köptes gården av en kokerska, som genom idogt arbete i Amerika tjänat ihop till en vacker gård i hemlandet. Efter några år lär hon ha tröttnat på den lantliga friden.

Kate Bang, Heidenstams livsledsagarinna de sista tjugo åren, berättar i sin bok "Övralid" hur denna fröken tar tag i Carl Milles arm och innerligt ber: "Snälla herrn, hjälp mig att få sälja gården till den där Heidenstam. Herrn förstår, dess läge är som skapat för en poet." Det var inget överlat köp som kom till stånd den 22 september 1923. Kate Bang och Heidenstam hade funderat länge och väl. Omedelbart efter köpet reste paret till Rivieran. På olika platser utomlands ägnade sig Heidenstam åt ritningar till det blivande hemmet. Han skulle vara sin egen arkitekt, trots erbjudanden från den tidens största byggnadskonst. Den 20 september 1925 kom Heidenstam till Övralid. Han levde här sina femton sista år. Efter författarens död 1940 har huset och inredningen bevarats i ursprungligt skick.

Nästa mål blev Godegård där vi drack eftermiddagskaffe. Det var en bekant till Kristina som hade kaféverksamhet och lite försäljning. Vi fick hembakat bröd för dagen. Härifrån fortsatte vi mot Tjällmo, min farfars mors hemtrakter. Jag kände igen flera namn på skyltarna utmed vägen. Målet för dagen var Glasbrukets vandrarhem i Borensberg. Vandrarhemmet ligger på en halvö mellan Motala ström och Göta kanal. Det var ett mycket fint läge. Namnet Glasbrukets vandrarhem har fått sitt namn enligt följande: Glasbruket startades den 13 september 1900 av Anders Josef Jonsson, från Lönsås socken och Georg Reinhold Hultner från Brunneby socken. 1932 tog de anställda över bruket som drevs vidare som ett kollektiv fram till nedläggningen 1952. Produktionen bestod i huvudsak av buteljillverkning. Bruket kom inledningsvis att sysselsätta ett 50-tal arbetare som tillverkade cirka tiotusen buteljer om dagen. De större buteljerna blåstes för hand. Av hyttan återstår endast byggnadens fyra hörnstenar, men flera av bostadshusen står kvar och används idag som vandrarhem.

Väl framme vid vandrarhemmet fick vi en liten stund på oss innan det var dags för middag.

Det har regnat större delen av dagen, men ett försök att köra nercabbat gjorde vi efter fikapausen, men strax innan vi var framme i Borensberg kom det regn. Lasse räknade med att körde han fort skulle vi inte bli blöta. Vi låg ganska långt fram så det kändes inte bra att stanna för vår del, men Mats hade cabbat upp. Efter middagen var det en stunds gemenskap och därefter gick vi till våra rum för att sova.

Det var frukost klockan åtta och vi hade packat och burit ut det mesta innan vi gick till frukosten. När den var avklarad återvände vi till rummet och städade innan vi gick till bilarna. Färden gick mot Motala och första stoppet var vid Borensbults slussar. Det var uppehåll i dag så vi körde nercabbat.

Det finaste och mest uppskattade besöket på denna resa tyckte jag var när vi kom till Griftegården i Motala. Lasse tog emot oss och först bjöd han på kaffe med dopp och sedan guidade han oss på området, vilket han har stor del i dess utförande. Motala griftegård är en behagligt vacker griftegård. Här kan man uppleva ett lugn, en vacker miljö. Här möter man viloplatsen som inte hör till de traditionella formerna. Vi promenerade på små gångar, på broar över små vattendrag, och såg de vackra blomsterarrangemangen och gårdsgårdarna som inramning. Det var underbart att promenera och njuta. Så borde andra kyrkogårdar också göra.

Sista besöket var på Motala motormuseum där de som ville fick gå in. De flesta gjorde detta bland annat vi. Här finns bilar, motorcyklar, telefoner och kameror till och med en gammal växel som påminde om den första arbetsplatsen som jag var telefonist på. Det fanns också en gammal jukebox med gamla skivor att spela i. Det kostade fem kronor för tre låtar. Efter detta besök var det dags för lunch i museets restaurang.

Ytterligare en trevlig resa med cc-klubben var till ända.

Inger Holmquist